

Introduktionswebbinarium –
Avrop från de statliga ramavtalen
Alexandra Jolinger Dalle Vacche
2026-03-26

SIC flyttar till Upphandlings- myndigheten – inga förändringar i ramavtalen

Regeringen har beslutat att uppgiften att upphandla samordnade ramavtal ska flyttas från Kammarkollegiet till Upphandlingsmyndigheten den 1 januari 2027. Detta är en del av den översyn som presenterades i betänkandet SOU 2025:13.

- Arbetet pågår just nu för att planera övergången.
- Ingen direkt förändring för avropande myndigheter eller ramavtalsleverantörer.

Fakta om Statens inköpscentral

- Bildades 1 januari 2011
- Förvaltar cirka 2 250 ramavtal med ungefär 770 leverantörer inom 48 ramavtalsområden
- Cirka 70 personer
- 100 % avgiftsfinansierade

Under år 2025 omsatte Statens inköpscentrals ramavtal ca 17,9 mdkr

Offentlig upphandling omsätter över 1000 miljarder kronor per år. Det motsvarar en sjättedel av BNP.

Statens inköpscentrals uppdrag

- Ingå och förvalta ramavtal som är avsedda för statliga myndigheter.
- Inom IT-området gäller uppdraget hela offentliga förvaltningen, dvs. även kommuner och regioner.
- Verka för att bästa möjliga villkor skapas för myndigheternas anskaffning av varor och tjänster.

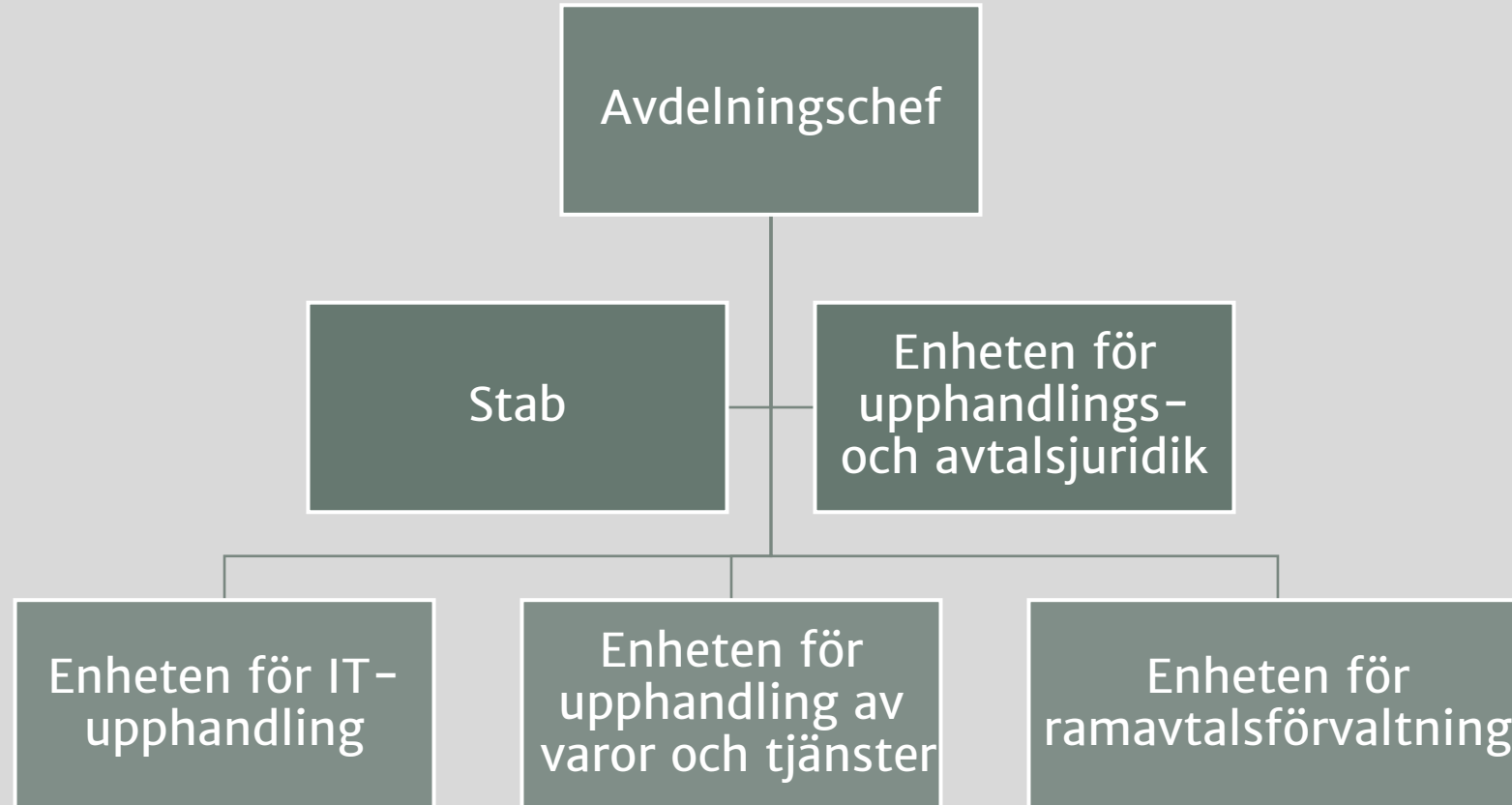
Syfte

Att åstadkomma besparingar genom att:

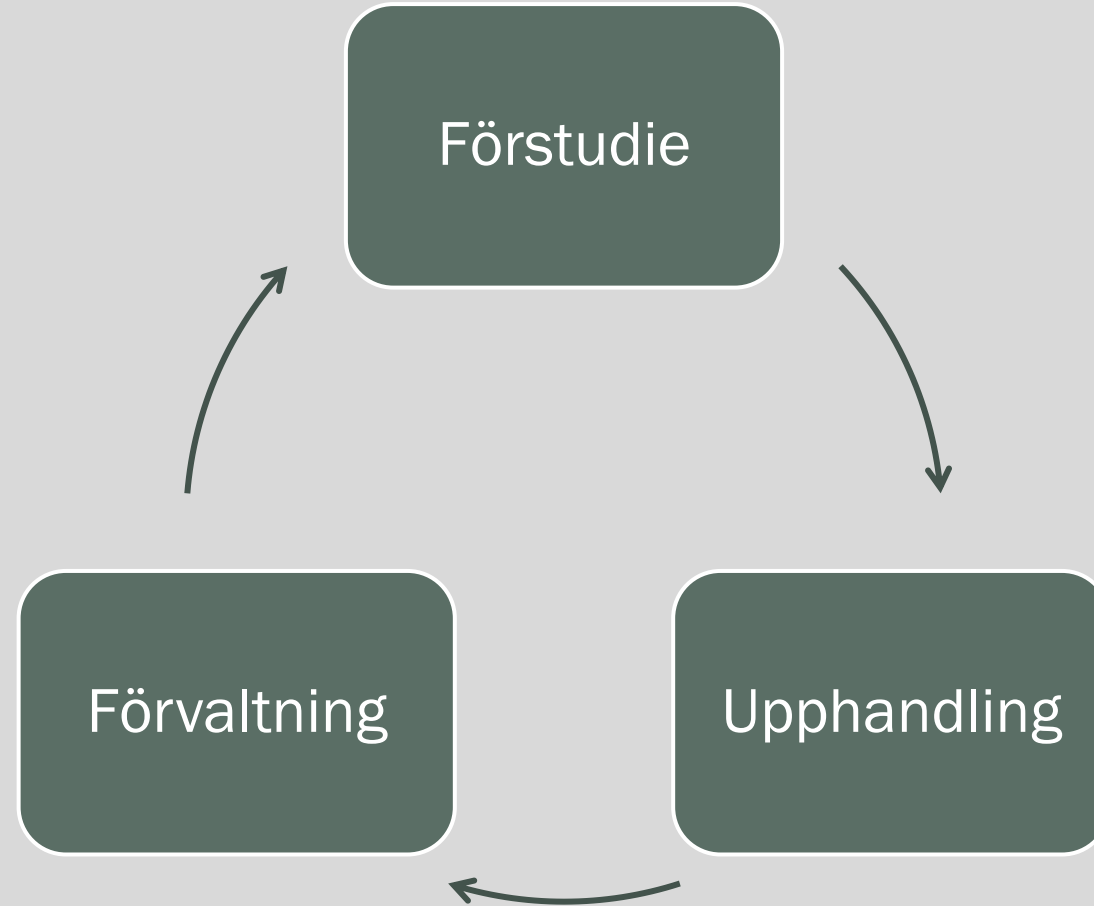
- reducera myndigheternas administrativa kostnader vid upphandlingar och,
- skapa ekonomiskt mer förmånliga villkor.

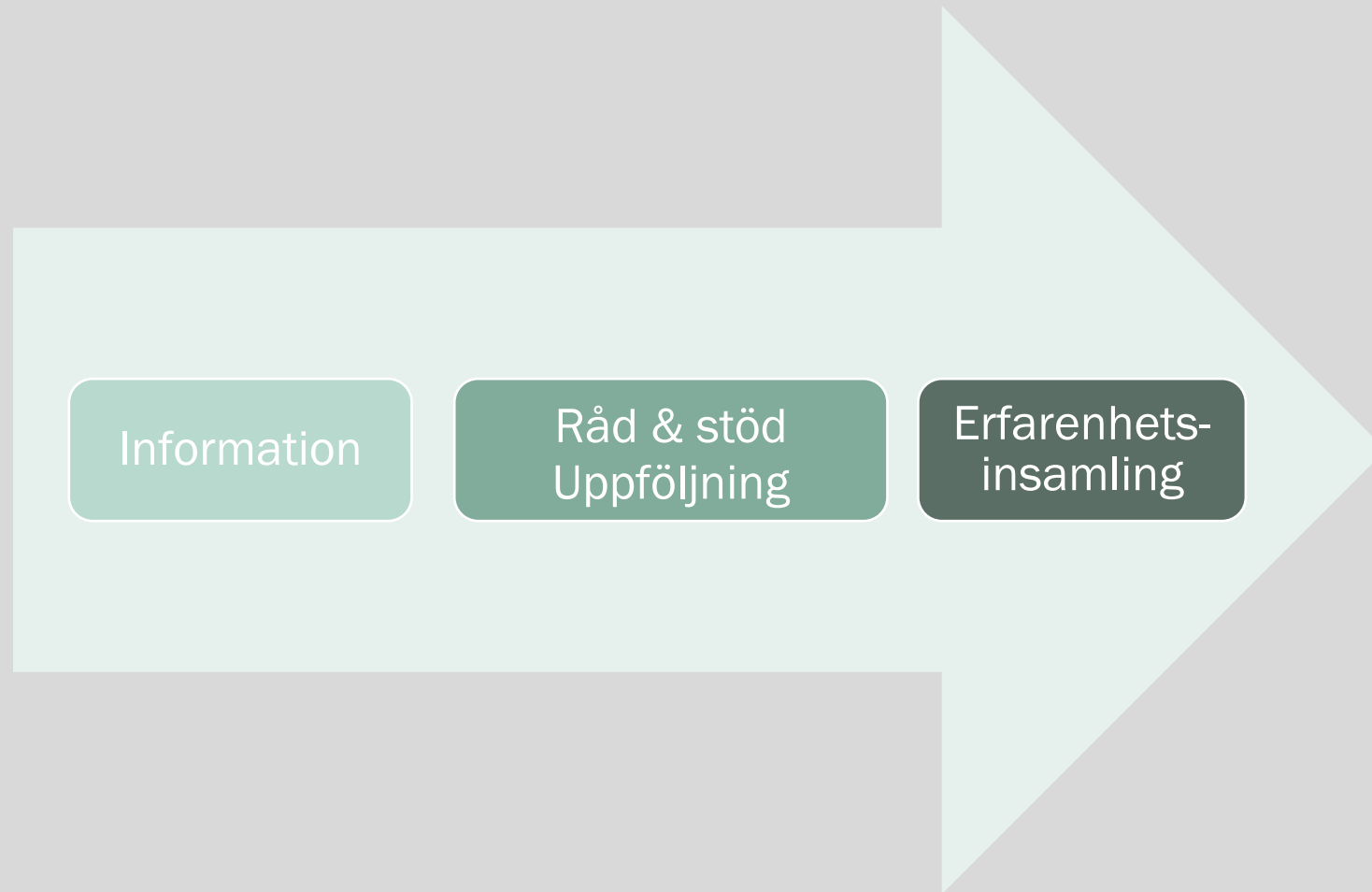
Organisation

Ramavtalens kretslopp

Ramavtalsförvaltning

Fokusområden

E-handel

Försörjningstrygghet

Hållbarhet

Informationssäkerhet

Tillgänglighet

Hållbarhet i de statliga ramavtalen

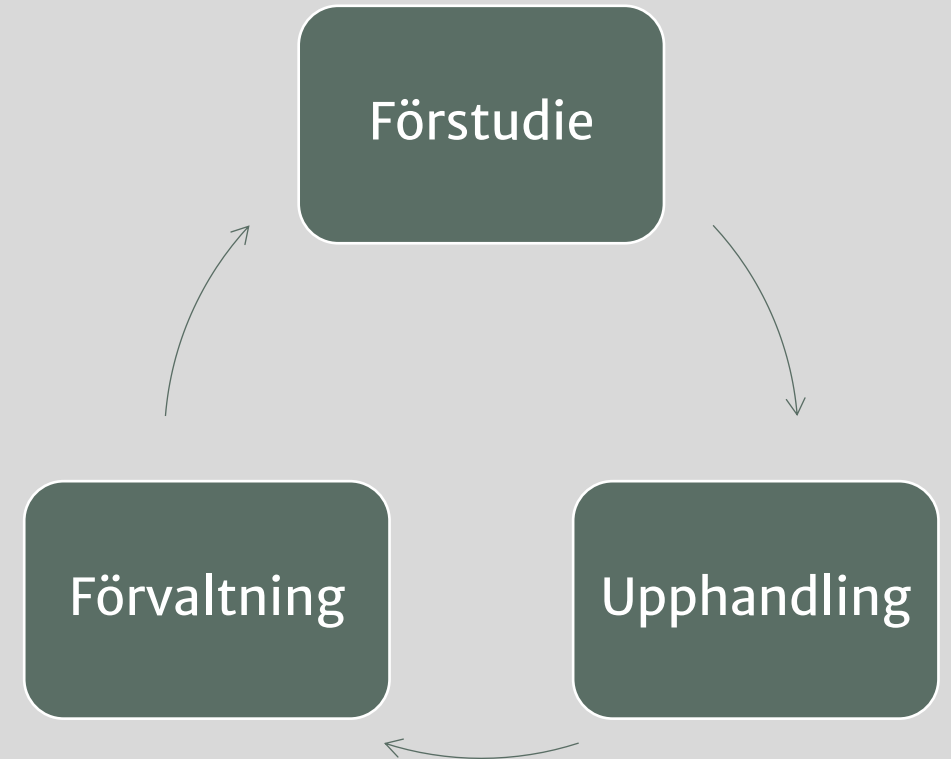
Ekonomisk hållbarhet
resurseffektivitet

Miljö

ledningssystem,
miljö- och hälsofarliga ämnen,
energieffektivitet,
cirkularitet,
klimatpåverkan

Social hållbarhet

mänskliga rättigheter,
arbetstagares rättigheter,
antikorruption,
antidiskriminering

Hållbarhet i ramavtalen för Bärbara datorer; Datorer, mobiltelefoner och surfplattor

- Miljöledningssystem
- Förutsättning för rekonditionerad hårdvara
- Reservdelar tillgängliga i fem år
- Återvunnet material
- Reparation av hårdvara
- Batteriets hälsotillstånd
- Säkerhetsuppdateringar
- Säkra transporter, säker radering av data
- Nya bärbara med eget ägande: 3 års garanti
- Hållbarhetsintyg
- Certifierade restaureringscenter och materialåtervinningscenter

Hållbarhet vid avrop

- Certifierade produkter (datorer, skärmar)
- Reservdelar och reparation
- Rekonditionerad hårdvara
- Återvunnet material
- Återtag, återbruk och återvinning
- Enheter får inte vara låsta eller konfigurerade på ett sätt som försvårar återbruk

Hållbarhet i ramavtal städttjänster (Stockholms län)

- Miljöledningssystem (kvalificeringskrav)
- Personalkostnader (kvalificeringskrav)
- Miljömärkta städkemikalier (tekniskt krav)
- Miljömärkta pappersprodukter (tekniskt krav)
- Friskvårdsbidrag för personal (tilldelningskriterium)
- Friskvårdstimme för personal (tilldelningskriterium)
- Underleverantörer ska uppfylla krav (särskilda kontraktsvillkor)
- Arbetsrättsliga villkor (särskilda kontraktsvillkor)

Hållbarhet vid avrop av städttjänster (vid FKU)

- Sysselsättningsfrämjande krav

Har ni frågor om hållbarhet i de statliga ramavtalen välkomna att kontakta mig:

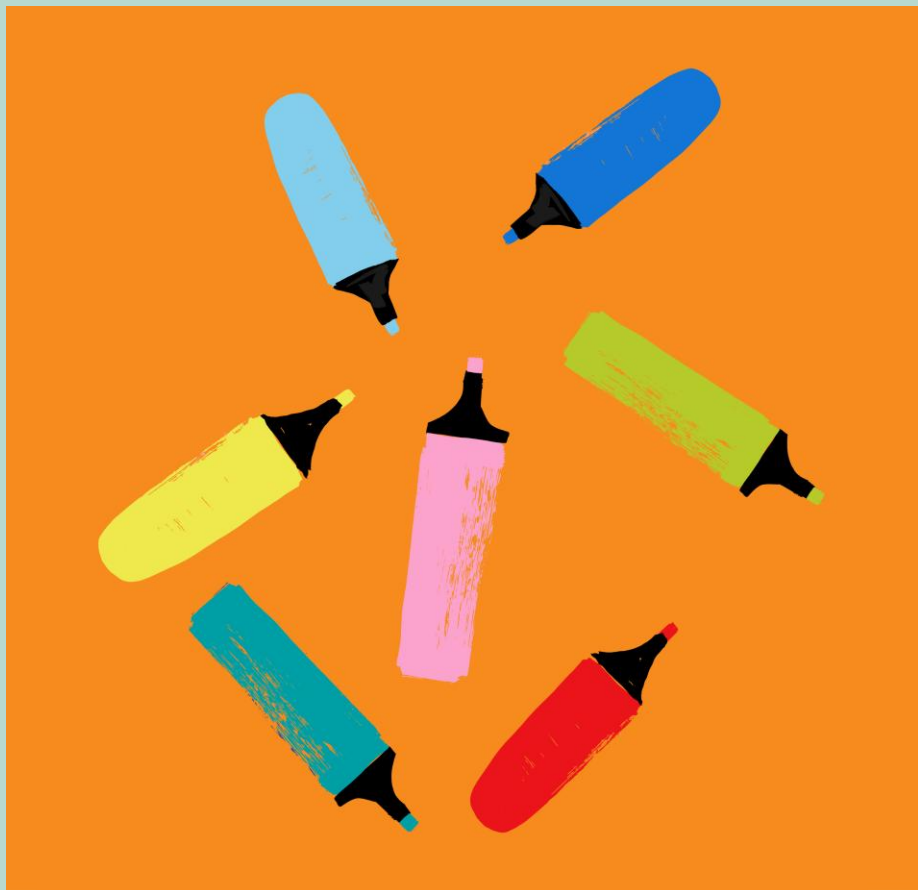
- hallbarhetsic@kammarkollegiet.se
- kathleen.mccaughey@kammarkollegiet.se

LOU och avrop från de statliga ramavtalen

Direktivet, lagen och principerna

- Merparten av alla offentliga anskaffningar styrs av Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) som grundar sig på EU-direktivet 2014/24/EU.
- Lagen (och direktivet) har till syfte att främja den fria rörligheten av varor och tjänster på den inre marknaden.
- Lagens regler bygger på sex grundläggande principer:
 - Öppenhet (transparens),
 - Likabehandling,
 - Proportionalitet,
 - Icke-diskriminering
 - Ömsesidigt erkännande och
 - Konkurrens

Öppenhetsprincipen

- Även kallad principen om transparens.
- Upphandlingar ska präglas av öppenhet (transparens) och förutsebarhet. Det innebär att uppgifter som avser upphandlingen inte får hemlighållas och att upphandlingen ska annonseras offentligt.
- Utvärderingsmodeller som inte syftar till att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet strider mot öppenhetsprincipen.

Likabehandlingsprincipen

- Alla leverantörer ska ges samma förutsättningar att delta i upphandlingen.
- Likabehandlingsprincipen innebär att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika
- Likabehandlingsprincipen innebär också att en rimligt informerad och normalt omsorgsfull leverantör ska kunna förstå vad som efterfrågas.

Proportionalitetsprincipen

- Med proportionalitetsprincipen avses att kraven på leverantören och kraven i kravspecifikationen måste ha ett naturligt samband med och stå i rimlig proportion till det som upphandlas.
- Bedömningen sker utifrån följande tre steg:

1. Bedömning om kravet är en **lämplig och effektiv** åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet.
2. Bedömning om åtgärden ansågs **nödvändig**, och något **mindre ingripande alternativ** kunde inte visas.
3. Bedömning om den **negativa effekterna** var inte så stora att åtgärden var oproportionerlig eller överdriven jämfört med det **eftersträvade syftet**.

Avropsberättigade

- För att få använda ett statligt ramavtal krävs att den upphandlande myndigheten är avropsberättigad.
- Myndigheter under regeringen är per automatik avropsberättigade samt som utgångspunkt skyldiga att använda de statliga ramavtalen.
- Övriga myndigheter och motsvarande kan bli avropsberättigade om de genom s.k. bekräftelse inför varje ramavtalsupphandling.
- Kommuner och regioner kan bli avropsberättigade på ramavtalen inom IT och telekom genom s.k. bekräftelse inför varje ramavtalsupphandling

Ansvarsfördelning

Statens inköpscentral ansvarar för att:

- Säkerställa att ramavtal ingås, förvaltas och följs upp
- Att upphandlingsprocessen genomförs enligt LOU
- Informera och stödja avropande myndigheter

Avropsberättigade myndigheter ansvarar för:

- Avropets utformning
- Att avropsprocessen följer ramavtalet och LOU
- Att kontraktet följs upp.

Avropsprocessen

Behovsanalys

- Börja med en behovsanalys som grund för att välja ramavtal, kartlägga och precisera behoven som ligger till grund för avropet
- Innan ett avrop genomförs kan man om nödvändigt en dialog med marknaden/ramavtalsleverantörerna genomföras
- Vid behovsinventeringen bör potentiella framtida behov identifieras så att även dessa kan omfattas av avropet, t.ex. som optioner
- Planera avropet

Val av ramavtal

- Alla ramavtal som Statens inköpscentral har upphandlat finns på avropa.se
- Ramavtalen är kategoriserade i ramavtalsområden utifrån vilka varor eller tjänster som ramavtalet omfattar
- I varje ramavtalsområde finns flera ramavtal
- Behovet avgör vilket ramavtal som är tillämpligt
- Vid osäkerhet, kontakta ramavtalsförvaltaren!

Avrop och kontrakt

- På ramavtalssidan hittar du information och stöd för avrop
- Läs vägledningen, allmänna villkor, kravspecifikation samt övriga stöddokument
- Kontakta ramavtalsförvaltaren vid eventuella frågor kring avropet
- Hur avropet sedan genomförs beror på vilken avropsform som finns i ramavtalet

Avrop och kontrakt

Avropsformer

- Rangordning
- Särskild fördelningsnyckel
- Förnyad konkurrensutsättning
- Ett ramavtal kan ha flera avropsformer

Avrop och kontrakt

Avropsformer - rangordning

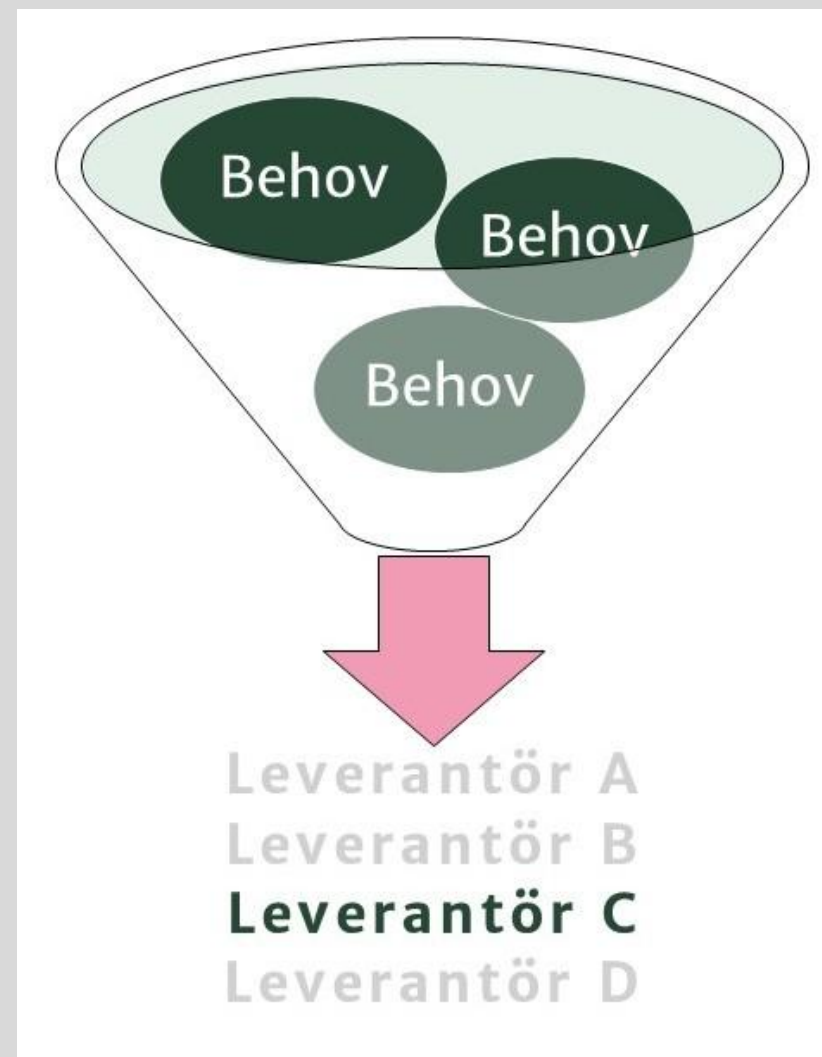
- Samtliga villkor fastställda, ytterligare krav på varan eller tjänsten får inte ställas
- Avropen ska alltid följa den fastställda rangordningen
- Mindre möjlighet att påverka den kommande leveransen, men snabb och enkel avropsprocess
- Finns i ramavtal med tydlig kravställda varor eller tjänster

Avrop och kontrakt

Avropsformer - särskild fördelningsnyckel

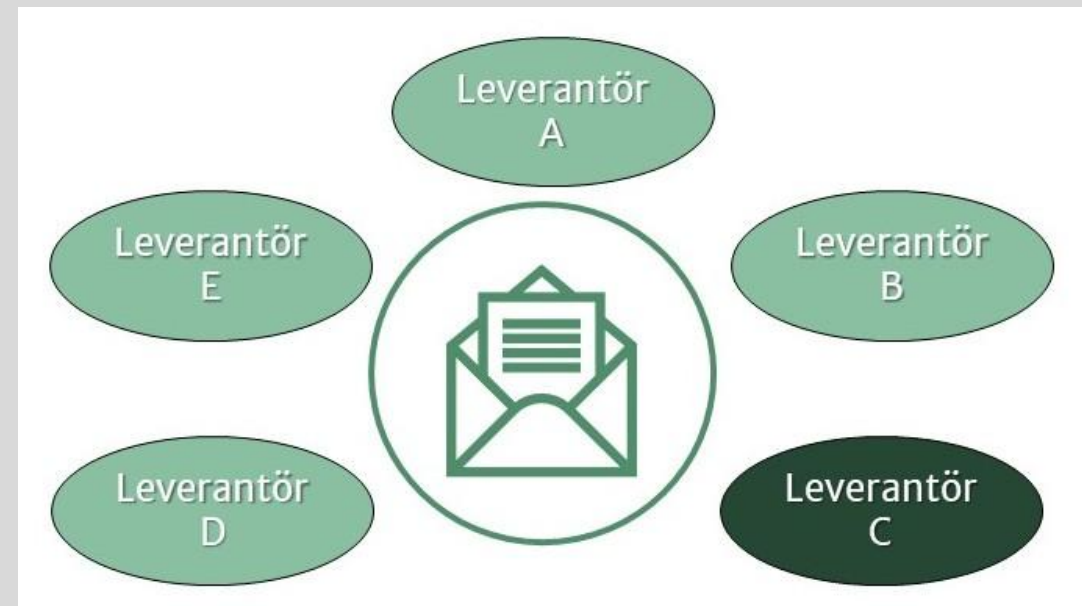
- Även kallad dynamisk rangordning
- Fastställda villkor, men val av leverantör bestäms genom en kombination av era behov och en i förväg fastställd modell
- Avropet skickas till den leverantör som bäst kan tillgodose behovet utifrån kriterier som är fastställda i ramavtalet

Avrop och kontrakt

Avropsformer - förnyad konkurrensutsättning

- Möjlighet att anpassa avropet genom att ställa egna krav och precisera villkor
- Skapar konkurrens mellan leverantörerna vid varje avrop
- Teckna kontrakt med den leverantör som erbjuder ekonomiskt mest fördelaktiga lösningen
- "Mini-upphandling"
- Frivillig avtalsspärr

Avrop och kontrakt

Kravställning

- Vid avrop får nödvändiga preciseringar och vid behov kompletteringar av ställda krav och villkor i ramavtalsupphandling göras.
- Viktigt att säkerställa (krav på kraven):
 - Kravet måste ha en koppling till varan eller tjänsten som avropas
 - Kravet måste uttryckligen framgå av avropet
 - Myndigheten får inte ha en obegränsad valfrihet vid bedömningen av kravet
 - Kravet får inte bryta mot de upphandlingsrättsliga principerna

Avrop och kontrakt

Kravställning

Det finns fyra typer av "krav" som myndigheten får ställa vid ett avrop:

- Formella krav (på anbudet)
- Tekniska krav
- Tilldelningskriterier
- Särskilda kontraktsvillkor

OBS! Inga kvalificeringskrav får ställas

- Kvalificeringskrav avser allmänna krav på leverantörens lämplighet, som exempelvis krav på ekonomisk ställning och teknisk eller yrkesmässig kapacitet.

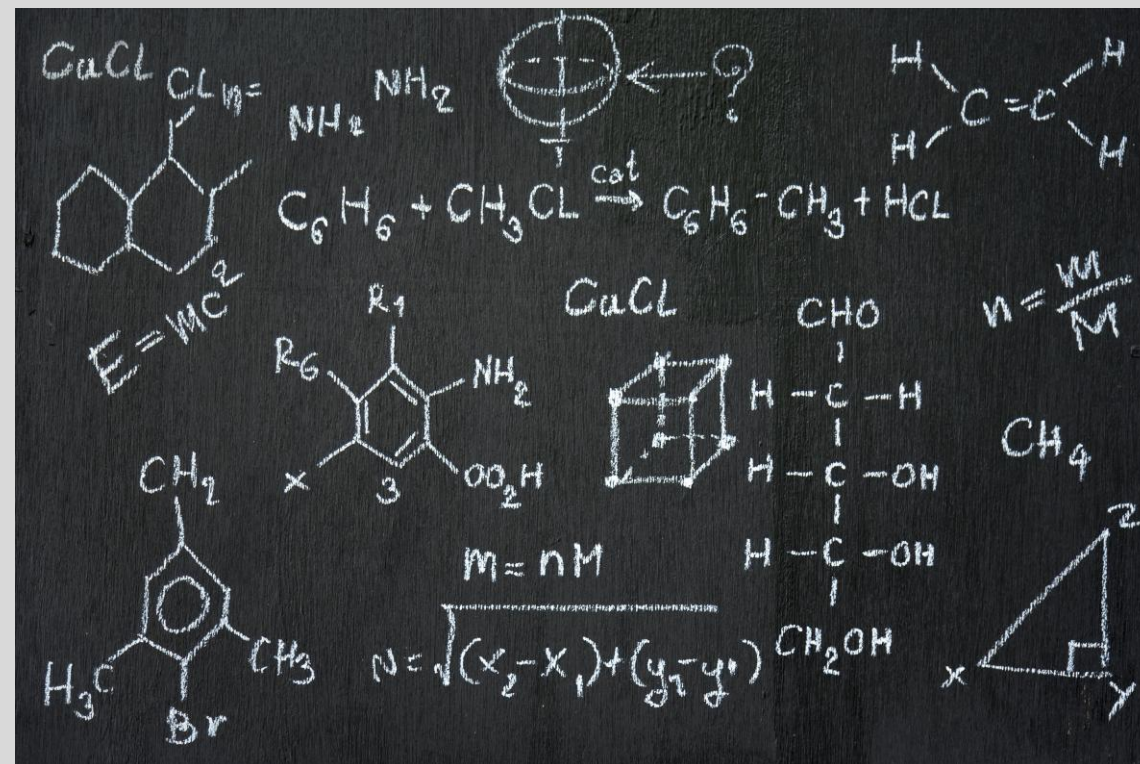

Avrop och kontrakt

Kravställning

Tekniska krav ("ska-krav")

- Obligatoriska krav på varans eller tjänstens funktionalitet eller prestanda ställs genom s.k. tekniska krav, exempelvis kvalitetsnivåer, miljöprestanda, användningsområde, säkerhet och mått osv.
- Tekniskt krav i form av teknisk standard får kravställas om standarden finns tillgänglig för samtliga ramavtalsleverantörer.
- Krav på visst varumärke är ej tillåtet!
- Kraven prövas (kontrolleras) innan tilldelningsbeslut.

Avrop och kontrakt

Tilldelningsgrund

- Det finns tre olika grunder för tilldelning av ett kontrakt
 - Pris
 - Kostnad
 - Bästa förhållandet mellan pris och kvalitet
- Det framgår av ramavtalet vilken grund för utvärdering som ska användas.

Avrop och kontrakt

Tilldelningskriterier ("bör-krav")

- När ett kontrakt utvärderas på grunden kostnad eller bästa förhållandet mellan pris och kvalitet används tilldelningskriterier.
- Tilldelningskriterier är egenskaper på varan eller tjänsten som inte är obligatoriska att uppfylla utan istället ger ett mervärde vid utvärderingen.
- Tilldelningskriterier kan vara exempelvis tekniska och funktionella egenskaper, kvalitet, miljöegenskaper, leverans- och genomförandetid samt estetik.
- Det ska framgå hur kriterierna värderas samt viktas vid utvärderingen genom en s.k. utvärderingsmodell.

Avrop och kontrakt

Särskilda kontraktsvillkor

- Allmänna villkor gäller oavsett, därutöver gäller särskilda kontraktsvillkor.
- Särskilda kontraktsvillkor kan läggas till för hur leverans av varan eller tjänsten ska genomföras till enskild avropsberättigad.
- Villkoren kontrolleras inte innan tilldelningsbeslut utan säkerställs vid leverans.
- Villkoren får enbart preciseras i enlighet med vad som framgår i villkoret.
- Kontrakt får löpa längre än ramavtalets giltighetstid.

Leverans och uppföljning

- Slutligen ska leverans ske utifrån er avropsförfrågan och tecknade kontrakt
- Avropande myndigheter ansvarar för att följa upp sina avropade kontrakt
- Säkerställ att ni får det som omfattas av ert kontrakt enligt avtalade villkor
- Dokumentera problem och avvikelser och för dialog med ramavtalsleverantören
- Kontakta ramavtalsförvaltaren vid behov av stöd

Avstegsanmälan

- Statliga myndigheter under regeringen ska som utgångspunkt alltid använda de statliga ramavtalen.
- Om myndigheten finner att en annan form av avtal sammantaget är bättre kan ett avsteg göras.
- Om myndigheten väljer att göra avsteg från ett ramavtal **ska** skälen för detta meddelas Kammarkollegiet. Formulär finns på avropa.se.
- Övriga avropsberättigade omfattas inte av förordning (1998:796) om statlig inköpssamordning.

Värt att tänka på

- Vid upphandling och även vid avrop gäller offentlighet och sekretess som utgångspunkt
- Möjlighet att föra dialog med ramavtalsleverantörerna innan avrop
- Undvik krav på varumärke, hellre kompatibilitet
- Priser och prisjusteringar
- Avrop får avbrytas

Praktiskt exempel – Tryckeritjänster

Tryckeritjänster

Avtalsperiod: 2025-05-27 – 2029-05-28

Leverantörer: 8 st

Ramavtalet omfattar alltifrån produktion och tryckning av fysiska material, såsom broschyrer, visitkort, affischer, böcker, kataloger och andra trycksaker. Det kan även inkludera tjänster som layout, efterbehandling (exempelvis laminering, prägling, och bindning) samt distribution av det tryckta materialet.

Ramavtalsleverantörer

- Bröderna Hansson H-tryck Aktiebolag
- Elanders Sverige AB
- Kalmar Kuvert Sweden AB
- Ljungbergs Tryckeri i Klippan AB
- Multiply Soutions Sweden AB
- Scandinavian Print Group Sweden AB
- Stema Specialtryck AB
- Stibo Complete A/S
- **Exakta Print AB**

Varor

- Affischer, foldrar, kataloger & broschyrer
- Böcker (mjuk- och hårband)
- Roll-ups, vepor & mässmaterial
- Informations- & presentationsmaterial
- Kuvert, pappersmappar & visitkort
- Självhäftande etiketter & dekaler
- Statligt tryck & kontorstryck
- Variabeltryck & personifierade vykort

Tjänster

- Ateljétjänster: layout, formgivning, bildbehandling
- Efterbehandling: skärning, bindning, laminering m.m.
- Prepress: repro, färghantering, retusch
- Kuvertering & distribution: adressering, packning, lagerhållning
- Systemstöd:
 - Digital beställning & arkivering
 - Print-on-demand
 - Mediabank & mallproduktion

Krav i upphandlingen

✓ Papperskvalitet

- Åldersbeständigt och arkivbeständigt papper

✓ Miljökrav

- Tryckeriet ska uppfylla Svanens kriterier
- Papper ska vara blekt utan användning av klor (ECF eller TCF) enligt Svanens kriterier för tryckerier.
- Pappersråvara ska vara FSC, PEFC eller motsvarande certifierad.

✓ Kundtjänst

- Ska vara svensktalande
- Tillgänglig helgfria vardagar kl. 08.00–16.30
- Ska kunna ge stöd kring beställningar, avrop, leveranser och hantering av tryckfiler

✓ Leveranser

- Trycksaker ska levereras väl förpackade och skyddade mot skador
- Leverans ska kunna ske till flera adresser, inklusive olika kontor inom samma myndighet
- Leverantören ska kunna hantera distribution och kuvertering om det efterfrågas

Avropsförfarande

Särskild fördelningsnyckel

- **Avrop enligt särskild fördelningsnyckel** för varor/tjänster upp till 25 000 SEK
- Kontrakt tilldelas enligt lägsta pris

Förnyad konkurrensutsättning

- För högre värden än 25 000 SEK → **Förnyad konkurrensutsättning**
- Avropsförfrågan fastställer kriterier för tilldelning
- Avropsförfrågan skickas till samtliga Ramavtalsleverantörer

Särskild fördelningsnyckel

- Innehåller prissatta produkter och tjänster i en varukorg för myndigheter att välja från
- Kontrakt tilldelas enligt lägsta pris via avropsblankett

Rangordning:

- ✓ Högst rankad leverantör får avropet
- ✓ Om denne inte kan leverera → Nästa i rangordningen

Avropsprocessen – Särskildfördelningsnyckel

- 1 Myndigheten fyller i avropsblanketten (Excel)
- 2 Automatisk rangordning beräknas
- 3 Avropsblanketten skickas till vinnande leverantör
- 4 Leverantören undertecknar och returnerar avropssvar och kontrakt ingås

Avvikelse från rangordning

Myndigheten kan avvika om:

- ✗ Leverantören inte besvarar avropet
- ✗ Leverantören ej kan leverera
- ✗ Avrop gäller ersättningsanskaffning efter hävt kontrakt
- ✗ Leverantören gjort sig skyldig till väsentligt fel

Förnyad konkurrensutsättning

- Kriterier anges i Avropsförfrågan
- Avropsberättigad avgör kriterier och viktning

Exempel på Tilldelningskriterier:

- ✓ Pris på varor/tjänster
- ✓ Kvalitet
- ✓ Miljökrav
- ✓ Leveransvillkor

Möjliga preciseringar vid förnyad konkurrensutsättning

- Kvalitetskrav för varor/tjänster
- Specifika leveransvillkor
- Krav på provtryck

Övrigt att beakta

✗ Underleverantör får ej besvara avropsförfrågan eller teckna kontrakt

Stöddokument för avrop

Tillgängliga på www.avropa.se:

- ✓ Avropsblankett – Särskild fördelningsnyckel
- ✓ Avropsblankett – Förnyad konkurrensutsättning
- ✓ Upphandlingsdokument
- ✓ Generell vägledning vid avrop
- ✓ Vägledning för ramavtalet Tryckeritjänster

Kontaktuppgifter

Ramavtalsförvaltare: Johannes Ågren

[johannes.agren@kammarkollegiet.se]

08-700 06 70

Biträdande ramavtalsförvaltare: Karl-Johan Skiver

[Karl-Johan.Skiver@Kammarkollegiet.se]

08-700 07 99

Tack för ert intresse!

Har ni ytterligare frågor eller vill diskutera mera är ni välkomna att kontakta oss.

För frågor om specifika ramavtal kontakta ramavtalsansvarig. Kontaktuppgifter till respektive ramavtalsansvarig finns på avropa.se.

För övriga frågor kontakta:
ramavtalsservice@kammarkollegiet.se